

**UCHWAŁA NR XXVII.197.2016
RADY GMINY BARUCHOWO**

z dnia 21 grudnia 2016 r.

**w sprawie uchwalenia gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych
na rok 2017**

Na podstawie i art 4¹ ust. 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487 z późn. zm.¹⁾) uchwala się, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2017, zwany dalej "Programem", stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Baruchowo.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2017 r.

Przewodniczący Rady
Gminy Baruchowo

Jarosław Komorek

¹⁾ zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2015 r. poz. 1893

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2017

Rozdział 1.

Wstęp

Zgodnie z art. 4¹ ust. 2 ustawy „prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych należy do zadań własnych gminy”. Gmina z racji dysponowania wiedzą o problemach swoich mieszkańców, może przedsięwziąć odpowiednie środki zaradcze lub naprawcze skierowane do lokalnej społeczności. Realizacja tych zadań prowadzona jest w oparciu o Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, zwany dalej Programem.

Uzależnienie od alkoholu jest zaburzeniem psychicznym i zaburzeniem zachowania, które diagnozowane jest przez lekarzy psychiatrów, specjalistów psychoterapii uzależnień i psychologów z doświadczeniem klinicznym. Podstawową metodą leczenia osoby uzależnionej od alkoholu jest psychoterapia indywidualna i grupowa. Natomiast leczenie medyczne ma wymiar wspomagający psychoterapię i nakierowane jest na usuwanie powikłań spowodowanych szkodliwym użytkowaniem alkoholu. Pomoc w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych oznacza minimalizację skutków alkoholizmu oraz zapobieganie, czyli uświadamianie, wskazywanie na alternatywne sposoby spędzania czasu wolnego, radzenia sobie z sytuacją trudną i konfliktową.

Z nadużywaniem alkoholu ściśle wiąże się zjawisko przemocy w rodzinie. Ze statystyk wynika, że do aktów przemocy najczęściej dochodzi w rodzinach z problemem alkoholowym. Dlatego też, w ramach profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych realizowane są również działania związane z ochroną przed przemocą.

Przedstawiony Program dostosowany jest do potrzeb lokalnych i możliwości prowadzenia określonych działań w oparciu o posiadane zasoby osobowe, instytucjonalne i finansowe. Przy opracowaniu Programu uwzględnione zostały wyniki przeprowadzonej diagnozy stanu zagrożenia problemami alkoholowymi oraz wskazówki określone w Rekomendacjach Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2017 roku.

Zadania i cele określone w Programie inicjowane są i realizowane przez Pełnomocnika Wójta ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych we współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Baruchowie.

Program adresowany jest do osób uzależnionych od alkoholu, członków ich rodzin, do dzieci i młodzieży szkolnej oraz do osób doświadczających przemocy w rodzinie.

Rozdział 2.

Diagnoza stanu zagrożenia problemami alkoholowymi w gminie Baruchowo.

Dla potrzeb opracowania Programu i doboru działań odpowiadających rzeczywistym potrzebom lokalnym, przeprowadzona została diagnoza stanu zagrożenia problemami alkoholowymi na terenie gminy Baruchowo.

Głównym źródłem danych do przeprowadzenia diagnozy były informacje od osób i instytucji współpracujących z gminą Baruchowo w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych oraz wyniki ankiet przeprowadzonych wśród uczniów Zespołu Szkół w Baruchowie.

Badania przeprowadzone zostały w m-cu grudniu 2016 r.

Dane uzyskane od poszczególnych osób i instytucji:

1. Komisariat Policji w Kowalu

	2012	2013	2014	2015	2016
Interwencje policji	64	120	50	57	126
Liczba wniosków skierowanych do GKRPA o zastosowanie leczenia odwykowego	8	12	9	3	0
Liczba uruchomionych "Niebieskich Kart"	7	10	8	4	3
Liczba zatrzymanych w celu wytrzeźwienia	8	20	5	16	23
Nieletni zatrzymani za łamanie prawa będący pod wpływem alkoholu	2	0	-	0	0

2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Baruchowie

	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba środowisk objętych pomocą społeczną, w których występuje problem alkoholizmu	57	62	65	46	45
Liczba środowisk, w których stwierdzono problemy wychowawcze w związku z nadużywaniem alkoholu	22	20	25	11	10
Liczba środowisk, w których występuje przemoc w związku z nadużywaniem alkoholu	25	21	27	3	11
Liczba wniosków skierowanych do GKRPA o zastosowanie leczenia odwykowego	0	0	0	0	0

3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1) dane dotyczące punktów sprzedaży alkoholu

- liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie gminy – 19, w tym przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży – 15 i w miejscu sprzedaży - 4
- liczba punktów sprzedaży napojów zawierających powyżej 4,5% alkoholu, przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży 19 i w miejscu sprzedaży – 0
- przeprowadzone kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych – 0.

2) dane dotyczące podjętych działań wobec osób uzależnionych:

	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba wniosków, które wpłynęły do Komisji	10	7	13	6	3
Liczba wniosków skierowanych do sądu o orzeczenie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu	4	3	2	8 (w tym 5 dotyczyło wniosków z 2014 r.)	0

4. Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej Wykonującej Orzeczenia w sprawach rodzinnych i nieletnich przy Sądzie Rejonowym we Włocławku

	2012	2013	2014	2015	2016
Nadzór związany z ograniczeniem władzy rodzicielskiej	25	30	24	brak danych	brak danych
Nadzór związany z uzależnieniem od alkoholu	4	23	2	brak danych	brak danych
Nadzór wobec osoby nieletniej			1	brak danych	brak danych

5. II Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej Wykonującej Orzeczenia w sprawach karnych.

	2012	2013	2014	2015	2016

Dozory kuratorskie (m.in. osoby skazane za czyn pod wpływem alkoholu, osoby zobowiązane do leczenia odwykowego)	11	3	7	4	4
--	----	---	---	---	---

6. Psycholog zatrudniony w punktach konsultacyjnych

- punkty konsultacyjne zlokalizowane są w świetlicy wiejskiej w Czarnem i Urzędzie Gminy Baruchowo, psycholog pełnił dyżury w każdym punkcie raz w miesiącu po dwie godziny, łącznie udzielono ok. 40 porad. Z porad i konsultacji korzystały osoby uzależnione, członkowie ich rodzin, osoby po przebytej terapii, a także osoby potrzebujące wsparcia psychologicznego w różnych trudnych sytuacjach życiowych.

7. Badania ankietowe uczniów Zespołu Szkół w Baruchowie

W m-cu grudnia 2016 r. przeprowadzone zostały wśród uczniów Zespołu Szkół w Baruchowie (klasy VI Szkoły Podstawowej oraz klasy I – III Gimnazjum) anonimowe ankiety na temat zagrożeń uzależnieniami i bezpieczeństwa w szkole. W badaniu wzięło udział 56 uczniów. Badanie wykazało, że ok. 43 % ankietowanych spożywało już alkohol. Najczęściej wymienianym alkoholem było zdecydowanie piwo. Młodzież nabywa alkohol przez znajomych pełnoletnich (55 %, ankietowanych), do samodzielnego zakupu przyznało si 12 % ankietowanych. 23 % badanych spożywało alkohol w obecności rodziców.

Niemniej, można stwierdzić, że młodzież świadoma jest zagrożeń, jakie niesie za sobą spożywanie alkoholu i gdzie można szukać pomocy. W przeważającej większości wskazano, że spożywanie alkoholu prowadzi do uzależnień i niszczy życie człowieka. Natomiast informacje na temat szkodliwości alkoholu i środków odurzających młodzież otrzymała głównie ze szkoły (71,4 %), dalej telewizja, radio i dom.

Na pytanie o poczucie bezpieczeństwa w szkole – 61 % badanych odpowiedziało, że czuje się bezpiecznie. Wśród największych zagrożeń w szkole młodzież widzi przemoc słowną i fizyczną.

Młodzież zainteresowana jest pogłębianiem wiedzy na temat zagrożeń, jakie niesie za sobą alkohol, papierosy i narkotyki, co potwierdziło ok. 70 % ankietowanych. Formy zajęć, jakie interesują ankietowanych to przede wszystkim spotkania ze specjalistą, warsztaty profilaktyczne i spektakle profilaktyczne.

8. Badanie ankietowe wśród nauczycieli Zespołu Szkół w Baruchowie.

W badaniu udział wzięli nauczyciele Zespołu Szkół w Baruchowie, zdaniem których, największy problem w szkole to problem z nauką, natomiast zachowania agresywne i przemoc słowna występują rzadko i bardzo rzadko. Zdaniem grona pedagogicznego działania, jakie powinny być skierowane dla dzieci i młodzieży szkolnej to przede wszystkim spotkania z psychologiem, w dalszej kolejności warsztaty, spektakle profilaktyczne oraz spotkania z ciekawymi ludźmi. Główne spostrzeżenia nauczycieli dotyczą zachowania uczniów, braku pracy na lekcji i skupienia uwagi, a także niestosownego zachowania wobec nauczycieli.

Rozdział 3.

Zasoby umożliwiające prowadzenie działań profilaktycznych i naprawczych

W zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych gmina Baruchowo współpracuje z:

- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Baruchowie,
- Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej Wykonującym Orzeczenia w sprawach karnych oraz Zespołem Wykonującym Orzeczenia w sprawach rodzinnych i nieletnich przy Sądzie Rejonowym we Włocławku,

- psycholog, terapeuci uzależnień,
- pedagog szkolny,
- Komisariat Policji w Kowalu,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Kłótnie,
- Zespół Szkół w Baruchowie,
- Parafia rzymsko-katolicka w Kłótnie,
- Poradnia Terapii Uzależnień od Alkoholu i Narkotyków we Włocławku.

W zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie współpraca obejmuje udział członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w grupie roboczej Zespołu Interdyscyplinarnego.

Rozdział 4. Sposób finansowania Programu

Zadania realizowane z ramach Programu finansowane są ze środków uzyskanych za wydane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

Rozdział 5. Główne cele Programu na rok 2017

1. Promowanie postaw społecznych wśród dzieci i młodzieży, motywujących do powstrzymywania się od spożywania alkoholu – krzewienie trzeźwości i abstynencji.
2. Zmniejszenie szkód występujących u osób z problemem alkoholowym.
3. Zwiększenie świadomości społecznej, zapewnienie edukacji oraz budowanie wsparcia na rzecz działań, mających na celu zapobieganie powstawaniu problemów spowodowanych przez alkohol.
4. Prowadzenie stałego systemu informacyjnego o podejmowanych na terenie gminy działaniach w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Rozdział 6. Cele szczegółowe i zadania Programu

I Działania skierowane do osób uzależnionych i współuzależnionych

Cele:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą.
3. Zwiększenie świadomości społecznej motywującej do leczenia.
4. Promowanie zdrowego stylu życia i podnoszenie jakości życia społecznego.

Zadania:

- organizowanie na terenie gminy Baruchowo punktów konsultacyjnych dla osób uzależnionych, współuzależnionych, w tym ofiar przemocy w rodzinie,
- zatrudnienie psychologa i terapeutów uzależnień w punktach konsultacyjnych,
- dofinansowanie działania grupy wsparcia dla osób współuzależnionych i zagrożonych wykluczeniem społecznym (w tym zatrudnienie specjalisty),
- zapewnienie pomocy prawnej (konsultacje specjalistyczne) dla osób współuzależnionych oraz ofiar przemocy w rodzinie,

- organizowanie specjalistycznych zabiegów rehabilitacyjnych dla osób uzależnionych i współuzależnionych,
- ponoszenie kosztów postępowania zobowiązującego do leczenia odwykowego (opłata sądowa, koszty wydania opinii biegłych orzekających w przedmiocie uzależnienia),
- finansowanie programów zdrowotnych dla osób uzależnionych i współuzależnionych,
- programy profilaktyczne skierowane do różnych grup odbiorców w zakresie profilaktyki alkoholowej oraz ochrony przed przemocą w rodzinie,
- działalność informacyjna o możliwościach i sposobach leczenia choroby alkoholowej w publicznych zakładach opieki zdrowotnej, działających na terenie regionu,
- działalność informacyjna o możliwościach uzyskania świadczeń zdrowotnych w zakresie terapii i rehabilitacji,
- organizowanie i finansowanie imprez bezalkoholowych dla mieszkańców gminy (pikniki, festyny)
- udział w kampaniach edukacyjnych,
- zakup materiałów edukacyjnych i informacyjnych z zakresu profilaktyki alkoholowej dla mieszkańców gminy
- zakup pomocy edukacyjnych dla szkół, służących do realizacji zadań określonych w Programie.

II Działania skierowane do dzieci.

Cele:

5. Działania profilaktyczne i edukacyjne utrwalające postawy abstynenckie i krzewiące trzeźwość wśród dzieci i młodzieży oraz poszerzające wiedzę na temat szkodliwego wpływu alkoholu.

6. Pomoc psychologiczna dla dzieci wychowujących się w rodzinach alkoholowych, w tym dotkniętych przemocą.

7. Wskazywanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego oraz promowanie zdrowego stylu życia.

Zadania:

- zapewnienie pomocy psychologa dla dzieci wychowujących się w rodzinach alkoholowych, w tym dotkniętych przemocą w rodzinie,
- programy profilaktyczne dla dzieci i młodzieży z zakresu profilaktyki alkoholowej,
- działania edukacyjne dotyczące zachowań ryzykownych i zagrożeń wynikających z ich podejmowania
- finansowanie spektakli profilaktycznych, warsztatów i prelekcji w szkołach,
- działania edukacyjne dla rodziców w zakresie profilaktyki alkoholowej,
- wspieranie programów i przedsięwzięć profilaktycznych opracowanych i realizowanych przez młodzież, skierowanych do grup rówieśniczych
- organizowanie różnorodnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym, w tym przemocą w rodzinie:
 - * wypoczynek letni i zimowy
 - * pozalekcyjne zajęcia sportowe
 - * imprezy promujące zdrowy styl życia (festyny, pikniki, inne)
 - * imprezy kulturalne, okolicznościowe
 - * konkursy

- współpraca z instytucjami i organizacjami w zakresie organizacji różnych form pomocy dzieciom, znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej i wyrównanie ich szans, dofinansowanie różnego rodzaju działań w tym zakresie
- zakup materiałów edukacyjnych i informacyjnych z zakresu profilaktyki alkoholowej i przeciwdziałania przemocy w rodzinie (brozury, ulotki, plakaty, filmy edukacyjnej, itp.),
- udział w kampaniach edukacyjnych,
- organizowanie i finansowanie konkursów na temat profilaktyki uzależnień.

III. Działania skierowane do instytucji, stowarzyszeń

Cele:

1. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

Zadania:

- współfinansowanie zadania „Kujawsko – Pomorska Niebieska Linia” - Pogotowie dla ofiar przemocy
- udzielanie pomocy organizacyjnej, lokalowej podmiotom działającym w sferze profilaktyki i promocji zdrowia oraz działającym na terenie gminy grupom wsparcia.
- dofinansowanie doskonalenia zawodowego pracowników placówek leczenia uzależnienia od alkoholu
- doposażanie placówek leczenia odwykowego, zakup materiałów edukacyjnych dla pacjentów i terapeutów w placówkach odwykowych

IV Działania skierowane do sprzedawców napojów alkoholowych

Cele:

1. Przestrzeganie zapisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w zakresie zakazu sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim.

2. Spełnienie warunków określonych w zezwoleniu na sprzedaż napojów alkoholowych.

Zadania:

- działania edukacyjne dla właścicieli i sprzedawców napojów alkoholowych (np. szkolenia, kampanie edukacyjne),
- zakup materiałów edukacyjnych i informacyjnych i dystrybucja w placówkach handlowych,
- kontrola placówek handlowych w zakresie przestrzegania postanowień ustawy oraz warunków określonych w zezwoleniu,
- kierowanie wniosków do Policji o wszczęcie postępowania w przypadku naruszenia przepisów w/w ustawy,
- występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego w sprawach orzekanych w związku z naruszeniem art 13(1) i 15 ustawy.

V. Podnoszenie kwalifikacji osób realizujących zadania określone w Programie

Cele:

1. Doskonalenie zawodowe osób realizujących Program.
2. Rozwijanie umiejętności prowadzenia zajęć profilaktycznych.

Zadania:

- organizowanie i finansowanie szkoleń i kursów oraz innych form doskonalenia przydatnych w pracy profilaktycznej dla Pełnomocnika, członków GKRPA, pedagoga szkolnego oraz innych osób uczestniczących w realizacji zadań Programu,

- dofinansowanie szkoleń w zakresie pracy profilaktycznej z dziećmi i młodzieżą dla osób realizujących programy profilaktyczne.

VI. Inne działania związane z realizacją Programu:

- zakup materiałów i wyposażenia niezbędnego do prawidłowej realizacji zadań określonych w Programie,
- zwrot kosztów podróży dla osób realizujących zadania Programu i uczestniczących w różnych formach szkoleń i kursów,
- zakup specjalistycznej literatury i prasy,
- koszty związane z organizacją imprez kulturalnych, konkursów, pozalekcyjnych zajęć sportowych,
- inne koszty związane z realizacją Programu (koszty energii, materiały biurowe) -dotyczące m.in. pomocy organizacyjnej podmiotom i grupom w zakresie ich działalności profilaktycznej.

Rozdział 7.

Zasady wynagrodzenia Pełnomocnika ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Wykonanie zadań określonych w Programie koordynuje Pełnomocnik ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Pełnomocnikowi przysługuje wynagrodzenie w wysokości 300 zł miesięcznie, jako dodatek do wynagrodzenia wynikającego ze stosunku pracy, finansowany ze środków pochodzących z opłat za wydane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, zwanej dalej „Komisją” przysługuje wynagrodzenie obejmujące jednocześnie zwrot kosztów podróży w wysokości:

- 120 zł – przewodniczący
- 100 zł – sekretarz Komisji
- 90 zł – pozostali członkowie

Wynagrodzenie przysługuje za

- udział w jednym posiedzeniu Komisji
- przeprowadzeniu kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych w zakresie określonym w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Wynagrodzenie, o którym mowa wyżej przysługuje, jeżeli członek Komisji uczestniczył w całym posiedzeniu, to znaczy od jego otwarcia, aż do czasu zamknięcia przez Przewodniczącego Komisji oraz za udział w kontroli co najmniej trzech punktów sprzedaży, przeprowadzonej w jednym dniu.

Podstawą do wypłaty wynagrodzenia stanowi podpis członka Komisji na liście obecności dołączonej do protokołu z posiedzenia lub podpis na protokole z przeprowadzonej przez Komisję kontroli.

Wydatki na wynagrodzenia członków Komisji realizowane są ze środków budżetu gminy przeznaczonych na realizację zadań własnych wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, określonych w niniejszym Programie.

Rozdział 8.

Preliminarz przewidzianych wydatków związanych z realizacją Programu na rok 2017

Lp.	ZADANIE	KWOTA
1	Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej, psychologicznej i prawnej dla osób uzależnionych od alkoholu, członków ich rodzin, w tym ofiar przemocy w rodzinie	7.000,00
2	Opłaty sądowe od wniosków o orzeczenie obowiązkowego leczenia oraz opinie biegłych orzekających w przedmiocie uzależnienia	2.000,00
3	Współfinansowanie zadania Kujawsko-Pomorska Niebieska Linia	250,00

4	Działania edukacyjne dla mieszkańców – kampanie edukacyjne, programy zdrowotne dla osób uzależnionych i współuzależnionych, działania promujące zdrowy tryb życia i zmierzające do podnoszenia jakości życia	4.000,00
5	Programy profilaktyczne oraz działania edukacyjne i informacyjne w szkołach w zakresie profilaktyki alkoholowej oraz ochrony przed przemocą w rodzinie	1.500,00
6	Pomoc psychologiczna dla dzieci wychowujących się w rodzinach, w których występują problemy alkoholowe i przemoc w rodzinie	2.000,00
7	Finansowanie wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci z rodzin z problemami alkoholowymi oraz zagrożonych patologią społeczną	2.000,00
8	Promowanie zdrowego stylu życia i aktywnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież – zajęcia sportowe, wycieczki, imprezy kulturalne, konkursy	4.150,00
9	Promowanie imprez bezalkoholowych	20.000,00
10	Współpraca z instytucjami i organizacjami w obszarze profilaktyki i przeciwdziałania alkoholizmowi, w tym przeciwdziałania przemocy w rodzinie- dofinansowanie działań, udział w przedsięwzięciach, doposażenie	4.000,00
11	Działania edukacyjne i informacyjne dla sprzedawców napojów alkoholowych	1.000,00
12	Szkolenia, kursy oraz inne formy doskonalenia dla osób realizujących zadania określone w Programie oraz zwrot kosztów podróży	800,00
13	Wynagrodzenia z tytułu posiedzeń i kontroli punktów sprzedaży dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz wynagrodzenie dla Pełnomocnika Wójta ds. profilaktyki	7.300,00
14	Zakup materiałów i wyposażenia niezbędnego do prawidłowej realizacji zadań określonych w Programie, zakup specjalistycznej literatury, prasy i materiałów informacyjnych, inne koszty	1.000,00
RAZEM		57.000,00